

САМОСТІЙНА РОБОТА
СТУДЕНТІВ З ОПАНУВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ
з дисципліни «Основи управління»

Самостійна робота студента (СРС) є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових аудиторних занять. Самостійна робота забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни, а саме:

- 1) підручниками;
- 2) навчальними і методичними посібниками;
- 3) іншими навчально-методичними джерелами тощо.

Метою самостійної роботи є опрацювання студентами окремих питань програми навчального курсу за консультативної участі викладача.

Під час опрацювання матеріалу студентами можуть бути використані різні форми самостійної роботи:

- вивчення методичних рекомендацій згідно з темою;
- вивчення базової та додаткової літератури;
- вивчення законодавчої бази;
- самостійний пошук інформації;
- підготовка рефератів та інше.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі компетентності:

- здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища;
- здатність застосовувати знання з основ управління у практичних ситуаціях;
- здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій управління;
- здатність робити оцінку управлінської діяльності підприємства і знаходити оптимальні шляхи її удосконалення;
- демонструвати знання теорій і функцій управління;
- застосовувати методи управління для забезпечення ефективності діяльності організації.

**ПЕРЕЛІК ТЕМ І ПИТАНЬ
ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ**

**МОДУЛЬ 1
«ОСНОВНІ ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОСНОВ УПРАВЛІННЯ»**

Тема «Теорія управління»

Питання для самопідготовки

1. Обґрунтуйте необхідність управління в діяльності людини.
2. У чому полягає мета та значення курсу «основи управління»?

Тема «Історія і сучасний стан осмислення феномену управління»

Питання для самопідготовки

1. В чому полягає заслуга Платона в розробці науки управління?
2. В чому сутність концепції «гуманного управління» Конфуція?
3. В чому сутність концепції управління працею робітників Ф. Тейлора?
4. Визначте головну ідею діяльності адміністративної школи управління.
5. Визначте особливості встановлення управління в Середньовічній Європі.
6. Визначте, у чому полягає сутність вчень про управління Роберта Оуена?
7. Дайте загальну характеристику концепцій управління в епоху Відродження та Нового часу, порівняйте їх.
8. Назвіть 14 принципів А.Файоля і розкрийте їх зміст, заповнивши таблицю.
9. Назвіть необхідні елементи ідеальної бюрократії Вебера.
10. Назвіть та проаналізуйте основні елементи управління за А.Файолем.
11. Назвіть управлінські ідеї і практики управління в Стародавній Греції.
12. Обґрунтуйте на яких ідеях базувалась школа адміністративного управління?
13. Обґрунтуйте, хто і чому робив перші спроби систематизувати управління?
14. Охарактеризуйте проблеми управління у філософії країн Стародавнього Сходу.
15. Охарактеризуйте розвиток управління в Стародавньому Римі.
16. Охарактеризуйте філософський принцип, який був покладений Сократом в основу науки управління. Наведіть приклади його застосування.
17. Порівняйте ставлення до людини-робітника Тейлора і Файоля. Відповідь обґрунтуйте.

18. Розкрийте основний внесок Єгипту у розвиток практики та теорії управління.

19. Що було метою класичної школи? Відповідь обґрунтуйте.

20. Що відрізняє новітні теорії управління від концепцій попередніх епох?

21. Якими були основні положення вчення Ф.Аквінського щодо управління суспільством?

Тема «Еволюція розвитку науки управління»

Питання для самопідготовки

1. Коротко охарактеризуйте сутність кожної управлінської революції.
2. Визначте чим відрізнялася перша управлінська революція від третьої?
3. Визначте чим відрізнялася третя управлінська революція від четвертої?
4. Чи погоджуєтесь Ви із твердженням, що наразі йде формування нової управлінської парадигми. Відповідь обґрунтуйте.

Тема «Теоретичні основи управління»

Питання для самопідготовки

1. Розкрийте зміст поняття «теорія управління» та його основні категорії.
2. Поясніть, в чому полягає перший крок у розумінні суті управління.
3. В чому різниця чотирьох підходів у розумінні суті управління. Мета, завдання та функції управління.
4. Покажіть відмінності структурно і провесно-змістовного аспекту управління. Обґрунтуйте основні положення теорії управління щодо функцій.
 1. Визначте основні відмінності між термінами «менеджмент» та «управління».
 2. Проаналізуйте основні характеристики управління, які були з'ясовані в межах кібернетики. Чому суто кібернетичного визначення поняття управління недостатньо для розуміння специфіки та завдань управління? Обґрунтуйте свою думку.
 3. В чому полягає особливість визначення предмета управління?
 4. Дайте визначення поняттю «об'єкт управління»?
 5. Дайте визначення «суб'єкт управління»?
 6. Поясніть взаємовплив об'єкта і суб'єкта управління.
 7. Розкрийте зміст поняття «механізм управління».
 8. Поясніть, чому процес керування здійснюється будь-якими механізмами управління?

Тема «Основні функції управління»

Питання для самопідготовки

1. Розкрийте зміст поняття «функція управління».
2. Виділіть головні функції управління.
3. Поясніть, чи можуть в різних країнах, регіонах, містах функції управління відрізнятися за назвою і змістом.
4. Покажіть відмінності трендового, факторного, ресурсного і нормативного підходів у прогнозуванні.
5. Наведіть приклади об'єктів прогнозування.
6. Поясніть сутність двох основних принципів раціональної організації.
7. Покажіть відмінність в сутності координації та регулювання.
8. Назвіть основні види і типи контролю, які використовуються в управлінні.
9. Перерахуйте основні тенденції розвитку контролю як функції управління.
10. Порівняйте аспекти розуміння контролю як функції управління.
11. Сформулюйте завдання контролю в системі державного і муніципального управління.
12. Які фактори ускладнюють процес мотивації?
13. Як народилася «теорія мотивації В. Оучи»?
14. Поясніть, чим принципово відрізняються змістовні і процесуальні теорії?
15. Наведіть приклад використання регулювання як функції управління.
16. Сформулюйте основне завдання організації як функції управління.
17. Дайте характеристику сучасного планування як функції управління.
18. Порівняйте визначення «мотивація» і «стимулювання».
19. Поясніть, чому мотиви і стимули не тотожні один одному.
20. Опишіть систему своїх потреб по піраміді Маслоу.
21. Дайте поняття «управлінського контролю». В чому його суть?
22. Порівняйте між собою групи потреб, які були виділені у теоріях А. Маслоу, К.Альдерфера, Д. МакКлелланда, Ф. Герцберга. Охарактеризуйте графічно співвідношення груп потреб у зазначених теоріях мотивації.
23. Зобразіть мотивацію студента до отримання диплома з відзнакою з теорією Лоулера і Портера.

Тема «Сутність методології управління та її компоненти»

Питання для самопідготовки

1. Дайте визначення поняттю «методологія».
2. Коротко охарактеризуйте сутність компонентів методології управління.
3. В чому полягають особливості парадигми управління.

Тема «Методи управління та їх характеристика»

Питання для самопідготовки

1. Дайте визначення поняттю «методи управління»
2. Розкрити сутність основних завдань методів управління
3. Назвіть основні ознаки класифікації методів управління
4. Розкрийте взаємозв'язки між функціями та методами управління
5. Вкажіть особливості економічних методів менеджменту.
6. Охарактеризуйте соціальні методів управління.
7. Визначте сутність, призначення та особлива роль адміністративних методів управління .
8. Наведіть приклади методів, що використовуються в управлінні.

Тема «Закони, закономірності і принципи управління»

Питання для самопідготовки

1. Поясніть, у чому полягає механізм дії законів управління?
2. Назвіть та проаналізуйте основні закони управління.
3. Дайте визначення поняттю «закономірності управління».
4. Визначте основні ознаки за якими класифікують закономірності управління?
5. Обґрунтуйте, що таке принципи управління? Визначте їх роль та значення.
6. На основі наукової літератури зробіть класифікацію функцій управління за різними ознаками.
7. Проаналізуйте суть загальних принципів управління.
8. Проаналізуйте суть специфічних принципів управління.
9. Чим принципи управління відрізняються від законів управління, наведіть приклади.
10. Поясніть дію законів, закономірностей та принципів управління на прикладі конкретної організації (підприємства, установи, відділу ...).

Тема «Основні наукові підходи управління»

Питання для самопідготовки

1. Обґрунтуйте, у чому полягає суть системного підходу до управління?
2. Визначте основні положення учень представників системного підходу до управління.
3. Розкрийте суть ситуаційного підходу до управління.
4. Визначте основні положення учень представників ситуаційного підходу до управління.
5. Поясніть причини виникнення ситуаційного підходу до управління.

6. Вкажіть, які причини, на Вашу думку, спонукають шукати нові підходи до управління?

МОДУЛЬ 2

«ОСНОВНІ МОДЕЛІ ТА ВИДИ УПРАВЛІННЯ»

Тема «Управлінські моделі»

Питання для самопідготовки

1. Поясніть, як Ви розумієте тезу про те, що різні моделі управління не тільки взаємно виключають, але й доповнюють одна одну?
2. Дайте визначення поняттю «модель управління»
3. Назвіть відому Вам класифікацію моделей управління
4. Охарактеризуйте модель циклу управління та модель процесу управління. Визначте їх відмінні риси.

Тема «Основні види управління»

Питання для самопідготовки

1. Які види управління вам відомі? Поясніть їх суть.
2. Які відмінні риси управління в технічних, біологічних і соціальних системах.
3. Назвіть та охарактеризуйте основні функції соціального управління.

Тема «Державне управління як різновид соціального управління»

Питання для самопідготовки

1. За якими ознаками державне управління відрізняється від інших видів соціального управління?
2. Наведіть основні ознаки унітарної і федеративної форм державного устрою
3. Проаналізуйте основні типи організаційних структур управління. Визначте їх недоліки та переваги. Відповідь зобразити у вигляді таблиці.
4. Здійсніть аналіз моделей державного управління країн світу.

Тема «Місцеве самоврядування як різновид соціального управління»

Питання для самопідготовки

1. Наведіть основні визначення місцевого самоврядування.
2. Поняття та класифікація функцій місцевого самоврядування.

3. Суть і зміст місцевого самоврядування: основні положення організації і здійснення місцевого самоврядування.

4. Виділіть та охарактеризуйте основні принципи місцевого самоврядування в Україні. Які з них вважаєте головними, відповідь обґрунтуйте.

5. Система місцевого самоврядування в Україні.

6. Особливості здійснення самоврядування в місті Києві.

7. Функції місцевого самоврядування.

8. Всесвітня Декларація місцевого самоврядування, Європейська Хартія місцевого самоврядування, характеристика документів, їх значення.

9. Дайте характеристику основним теоріям місцевого самоврядування. Яка теорія на Вашу думку, лежить в основі місцевого самоврядування в Україні?

10. Проаналізуйте твердження та виявіть недоліки та суперечності.

1. Місцеве самоврядування означає право і спроможність місцевих властей, в межах закону, здійснювати регулювання й управління суттєвою часткою державних справ, які належать до їхньої компетенції, в інтересах місцевого населення. (офіційний переклад Європейської хартії).

2. Місцеве самоврядування є правом територіальної громади – жителів села чи Добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища чи міста – самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України. (Конституція України, ч. 1, ст. 140).

3. Місцеве самоврядування – це гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста – самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України. (Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» ч. 1, ст. 2)

Тема «Корпоративне управління як різновид соціального управління»

Питання для самопідготовки

1. Розкрийте основні підходи до визначення сутності корпоративного управління.

2. Визначте, що являє собою корпорація?

3. Розкрийте сутність поняття «корпоративне управління».

4. Що є ключовою рисою корпоративного управління?

5. Перелічіть основні функції корпоративного управління?

6. Перерахуйте основні суб'єкти корпоративного управління. Дайте їх характеристику.

7. Дайте сутнісну характеристику західноєвропейської моделі корпоративного управління.

8. Назвіть основні риси та області розповсюдження перехідної моделі корпоративного управління.
9. Поясніть зміст понять «інсайдер» та «аутсайдер».
10. Розкрийте систему стандартів корпоративного управління.
11. На яких поняттях базується корпоративне управління?
12. Назвіть основні елементи, що характеризують моделі корпоративного управління.
13. Визначте основні цілі корпоративного управління.
14. Визначте, що означає корпоративне управління в широкому розуміння цього слова?
15. Чим зумовлене зростання ролі корпоративного управління в Україні?
16. Розкрийте сучасні риси корпоративного управління.
17. Чим відрізняється корпоративне управління від місцевого самоврядування?
18. Охарактеризуйте основні етапи розвитку корпоративних відносин в Україні?

Тема «Технології управління»

Питання для самопідготовки

1. Поясніть об'єктивну необхідність впровадження технологій управління інноваціями в діяльність організації.
2. Поясніть, у чому полягає специфіка застосування кадрових технологій управління?
3. Покажіть місце інформаційних технологій в теорії управління.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова література

1. Бакуменко В.Д., О.М. Руденко Підходи та моделі креативного державного управління: Монографія. – К.: АМУ, 2014. – 228с.
2. Іванова Т.В. Шляхи формування та розвитку самодостатніх суб'єктів муніципального руху: європейські виміри та орієнтири. - Миколаїв: Смелянова Т.В., 2013. – 352с.
3. Ковриго Ю. М., Степанець О. В., Баган Т. Г. Сучасна теорія управління. Частина 2. Прикладні аспекти сучасної теорії управління: Підручник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 155с.
4. Кондрашов О.М., Дацій О.І., Драган І.О, Іванова Т.В. Менеджмент в системі органів державної влади та місцевого самоврядування: навчальний посібник. - К.: ТОВ «ДКС центр», 2013 . – 366с.
5. Мостенська Т.Л., Новак В.О., Луцький М.Г., Ільєнко О.В. Менеджмент: підруч. - 2-ге видання. - К.: Кондор - Видавництво, 2012. - 758с.

Допоміжна література

6. Бех В.П., Бех Ю.В., Попов С.М. Соціальне управління у контексті саморегуляції соціального організму країни: Монографія. – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2012.
7. Іванова Т.В. Державне управління сталим екологічним розвитком України та її регіонів в системі раціонального природокористування : теорія, методологія, перспективні напрями: Монографія. - К. : ВПЦ АМУ, 2011. – 405с.
8. Іванова Т.В. Інституалізація публічного управління в Україні: наук.-аналіт. доп. / за заг. ред. М.М. Білинської, О.М. Петров. Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України випуск № 2, 2019 - С. 155-158.
9. Іванова Т.В. Проектний підхід у формуванні системи надання публічних послуг в сервісно-орієнтованих державах (економіках). - Науковий журнал «Вісник Національної академії державного управління при Президентові України». Серія: Державне управління 3(98)/2020. С – 119-123.
10. Іванова Т.В. Методологія проектного підходу в реалізації стратегічних пріоритетів сервісно-орієнтованої держави / Т.В. Іванова // Інвестиції: практика та досвід – № 11, 2019 р. С. 82-86.
11. Іванова Т.В. Публічне управління стійким розвитком регіону в умовах запровадження сервісної держави/ Т.В. Іванова // Інвестиції: практика та досвід – № 7, 2019 р. С. 87–90.
12. Іванова Т.В. Інституалізація публічного управління в Україні: виклики і перспективи розвитку/ Сучасні проблеми менеджменту: матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції. – м. Київ, 2019. – С. 72-73.
13. Іванова Т.В. Сервісна діяльність органів публічної влади в Україні в контексті посилення безпеки / Administracja, bezpieczenstwo I gospodarka –

wspolne placzyczyny badawcze | Aktualności, wydarzenia | O uczelni | PWSBIA
Data: 26-27 maja 2019 r. S. A – 104, I p., godz. 10 Miejsce: Warszawa, ul.
Bobrowiecka 9 Język konferencji: polski, ukraiński, angielski.

14. Іванова Т.В. Публічний аудит як інноваційний механізм модернізації публічного управління / Т.В. Іванова // Інвестиції: практика та досвід – 2018. № 8 – С.79-82.

15. Іванова Т.В. Публічне управління сільськими територіями України//Навч. посібник// А.П. Савко, М.К. Орлатий, В.М. Вакуленко та ін.//Київ: Фенікс, 2016. 336 с.

16. Іванова Т.В. Адміністративно-територіальний устрій країн Європейського Союзу// Навч. посібник / М.О. Баймуратов, В.О. Батанов,П.В. Ворона та ін. //К. : НАДУ, 2015. – 628 с.

17. Іванова Т.В. Шляхи формування та розвитку самодостатніх суб'єктів муніципального руху: європейські виміри та орієнтир //Монографія/ Кондратова О.М., Дацій О.І., Драган І.О., та ін./Миколаїв: Ємельянова Т.В., 2013. – 352 с.

18. Музиченко-Козловська О.В., А.В.Симак, І.А. Франів. Соціально-економічний розвиток регіону: підруч. – Львів: Новий світ - 2000, 2018. – 192 с.

Інтернет-ресурси

1. Менеджмент@БЛОГ www.management.com.ua/blog/
2. Інтернет-портал для управлінців Management.com.ua
www.management.com.ua/about.php
3. Децентралізація <https://decentralization.gov.ua/>